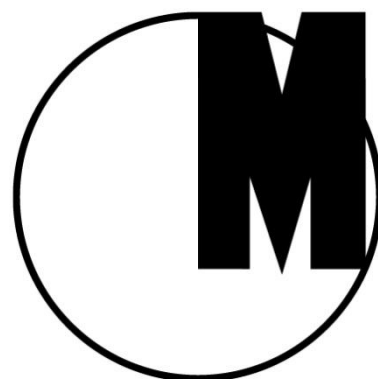

Muzeum Otwarte 2014

18.03 – 14.09.2014

Kurator programu: Marta Dziewańska

Współpraca: Paweł Nowożycki, Marta Skowrońska

Muzeum Otwarte to program wykładów, warsztatów, spotkań i projekcji organizowanych przez Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie.

Szósta edycja Muzeum Otwartego wchodzi w dialog z najnowszą odsłoną wystawy kolekcji Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie. „W niedalekiej przyszłości” to prezentacja prac 48 artystów mocno zakorzenionych w otaczającej ich rzeczywistości, którą chcą rozumieć, komentować, często też zmieniać. Wspólnym mianownikiem pokazywanych prac jest zmiana w kulturze, jaką przyniosły emancypacyjne dyskursy równościowe rozluźniające tradycyjne granice i hierarchie, a zwłaszcza pojęcia płci, rodziny, religii, narodu, rasy czy przestrzeni publicznej.

Lokalnym kontekstem tego wyboru jest powracający jak bumerang w polskiej debacie publicznej spór o gender. Dlaczego „jak bumerang”? Traktowany jak narzędzie w politycznej walce, a nie właściwy temat, spłaszczany, nieustannie przechwytywany przez różnych aktorów polskiego życia publicznego – spór ten mija się ze swoim przedmiotem i w żaden sposób nie dotyka jego sedna. To nieustanne powracanie do punktu wyjścia, parafraza zamiast rozumienia, mistyfikacja zamiast rzeczowej dyskusji ucinają drogę wszelkiej realnej społecznej wymianie. W ten sposób spór ten jest najbardziej ewidentnym znakiem wciąż nieodrobionej w Polsce – od przemian 1989 roku – lekcji równości.

Wystawa „W niedalekiej przyszłości” oraz towarzyszący jej program spotkań to próba zbudowania szerokiego kontekstu (historycznego, społecznego i kulturowego) dla kluczowych pytań o sposoby i formy indywidualnego oraz społecznego upodmiotowienia. Prezentowani artyści, a z nimi zaproszeni goście, na różnych poziomach podejmą tematy płci, rasy i klasy, na przecięciu których wyznaczane są tak społeczne struktury, jak i bariery.

Program Muzeum Otwartego inspirowane jest teorią Formy Otwartej Oskara Hansena. W jego duchu kładziemy nacisk na proces wspólnego uczenia się, który zastępuje tradycyjne hierarchiczne przekazywanie wiedzy. Inspirujemy się również Hansenowskim zanegowaniem prymatu specjalistów, dążeniem do ciągłego przekładania ich wiedzy na kategorie zrozumiałe dla wszystkich. Nie obawiamy się wkraczać na zasadzie „publicznego amatora” w zamknięte „czarne pudełka” wiedzy specjalistycznej, rozbrajając je w imieniu naszej publiczności. Ważne są dla nas również budowa wspólnego słownika dla profesjonalistów różnych dziedzin i współpraca między nimi. Muzeum Otwarte to muzeum otwartej wiedzy.

Cykl: Marginesem w centrum

18.03 – 07.05.2014

Wystawa „W niedalekiej przyszłości” oraz towarzyszący jej program spotkań to próba zbudowania szerokiego kontekstu (historycznego, społecznego i kulturowego) dla kluczowych pytań o sposoby i formy indywidualnego oraz społecznego upodmiotowienia.

Prezentowani artyści, a z nimi zaproszeni goście, na różnych poziomach podejmą tematy płci, rasy i klasy, na przecięciu których wyznaczane są tak społeczne struktury, jak i bariery.

Cykl „Marginesem w centrum” to seria spotkań z badaczami, aktywistami i zaangażowanymi komentatorami kultury. To próba przybliżenia słownika, który pozwala opisywać rzeczywistość z punktu widzenia mniejszości, ale także próba przyjrzenia się normom i regułom życia społecznego, których obecność – a wraz z nią możliwość ich dyskusowania, podważenia, zmiany – ujawnił atak na „ideologię gender”.

Współpraca:

Ewa Majewska

Partnerzy:

W programie:

18.03, godz. 18.00

Archeologia transformacji: wojna o gender w perspektywie intersekcyjnej

wykład: dr Ewa Charkiewicz

„Wojnę o gender” dr Ewa Charkiewicz potraktuje, posługując się metaforą archeologicznego stanowiska, gdzie zdejmowane są warstwy, uwidaczniane są niejednorodne elementy, poszukiwane relacje między nimi, odsłaniane jak zorganizowane zostało zaciemnianie i maskowanie relacji płci/władzy przez dyskursy o rodzinie, równości i przeciwdziałaniu dyskryminacji.

W sensie odsłaniania niewidzialności, i nadawania form temu co i jak widzialne, doktor Ewa Charkiewicz odwoła się do prac Sanji Iveković, „Niewidzialne kobiety Solidarności”, do prac Sharon Hayes, w tym „W niedalekiej przyszłości”, oraz do twórczości Katarzyny Kozyry.

Wykład będzie miał formę multimedialnej prezentacji. Ewa Charkiewicz przywoła w niej świadectwa Kongresu Nowej Ewangelizacji oraz Kongresu Kobiet, jak i zamazane w wojnie o gender głosy młodych kobiet z Wałbrzycha, które w maju 2008 zorganizowały strajk głodowy w proteście przeciwko eksmisjom i głodowym warunkom pracy i życia (video dokumentu Strajk Matek, SzumTv i Think Tank Feministyczny).

Co *gender* znaczy, gdy to one mają/miałyby głos i wpływ na dyskurs o kobietach i relacjach płci w czasie transformacji? Skąd tyle przemocy w relacjach płci, w tym także w konstruktach gender odwołujących się do wolności? Jak ciągłości i przeobrażenia w relacjach płci i reprezentacjach kobiet w czasie transformacji powiązane są z burzeniem i wykorzystaniem starego porządku i nowymi przeobrażeniami relacji wiedzy, władzy i kapitału?

Ewa Charkiewicz, Think Tank Feministyczny

Partnerzy:

FUNDACJA IMIENIA TOMKA BYRY
EKOLOGIA I SZTUKA

25.03, godz. 18.00

Od „Solidarności” do Majdanu. Perspektywa feministyczna

wykład: dr Ewa Majewska

W swoim projekcie „Niewidzialne kobiety Solidarności” Sanja Iveković odsyła do feministycznego przekonania o wymazywaniu i marginalizacji kobiet w polskiej przestrzeni publicznej, o redukowaniu ich znaczenia oraz ignorowaniu ich udziału w ważnych wydarzeniach politycznych, kulturze i władzy.

Przekonanie to niewątpliwie ułatwia wskazanie i dokumentację symbolicznej przemocy wobec kobiet i innych marginalizowanych grup, niemniej wiąże się również z ryzykiem petryfikacji politycznej sprawczości, wtórnym wymazaniem faktycznej aktywności kobiet. Jacques Ranciere proponuje w związku z tym poszukiwanie politycznej i kulturowej aktywności proletariatu, zaś Judith Butler analizuje skuteczny opór mniejszości seksualnych.

W swoim wykładzie o „Solidarności” i Majdanie dr Ewa Majewska podejmie kwestię udziału i sprawczości kobiet oraz osób queer, wskaże na ich opór wobec wymazywania, na to, jak z postaci marginalnych stają się elementem centrum, jak kwestionują patriarchalne nierówności oraz jak grupy opresjonowane budują własne pojęcia i praktyki solidarności.

Przewodniczką Ewy Majewskiej w tej wyprawie będzie bell hooks, autorka książki „Teoria feministyczna. Od marginesu do centrum” oraz feministki socjalistyczne, które nadal badają nie tylko seksistowskie podstawy kapitalizmu, ale również strategie oporu i alternatyw. W świetle ostatnich wydarzeń na Ukrainie, ale również szerzej – w kontekście peryferyjnych rewolucji ostatnich 30 lat – dr Ewa Majewska zastanowi się nad rewolucjami poza centrum oraz nad podziałem płciowym i różnicą płci, jaka się w nich uobecnia.

Perspektywa ta będzie sposobem zbliżenia się do problematyki tzw. *gender wars*, które są tej historii nieprzyjemnym, lecz na szczęście krótkim epizodem, ale również o szanse i możliwości społecznej zmiany oraz renegotjacji kontraktu płci.

2.04, godz. 18.00

Ciało jako przestrzeń społeczna. Marginesy badań gender i queer

wykład: dr hab. Jacek Kochanowski

W czasie wykładu, który będzie miał charakter wykładu performatywnego, przedstawione zostaną podstawowe osiągnięcia badań gender i queer dla wiedzy o ciele i procesach społecznego ucieleśnienia.

W nawiązaniu do dzieł sztuki prezentowanych w Muzeum Sztuki Nowoczesnej przedstawiony zostanie punkt przecięcia współczesnej sztuki krytycznej i zaangażowanej humanistyki, którym jest ujawnienie społecznych mechanizmów wytwarzania ciała, płci i seksualności.

Iluzja autonomicznej intymności i „prywatności” zostanie podważone poprzez ujawnienie technik dyscyplinowania ciała i przetwarzania go w uległą maszynę produkcji/reprodukcji/konsumpcji. Techniki te stają się widoczne szczególnie na powierzchni ciał nieposłusznych, w wydarzeniu ciała „eks-centrycznego”, czyli wykraczającego poza krąg tego, co konwencjonalne, „normalne”, oczekiwane, a zatem m.in. w ciele osób płciowo i seksualnie nienormatywnych.

Prowadzenie:

Magda Szcześniak

8.04, godz. 18.00

Prawo nie ma płci, dlaczego więc jest mężczyzną?

Prowadzenie: Roman Kurkiewicz, Gość: Monika Płatek

Rozmowa z prof. Moniką Płatek, karnistką, wykładowczynią UW o „genderowym”, równościowym wymiarze prawa, męskiej prawnej dominacji w jego становieniu, nauczaniu i egzekwowaniu.

Będziemy rozmawiać też o zderzeniu państwa prawa, ustanowionego konstytucyjną zasadą neutralności państwa i jego rozdziału od instytucji Kościoła Katolickiego (i innych wyznań) w świetle ujawnienia, dzięki aktywności profesor Moniki Płatek, protokołów z posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Episkopatu z 2012 roku (wciąż nie są dostępne protokoły z 2013 roku).

Jaka relacja wyłania się z tych zapisów? Jak prezentuje się w niej polskie państwo, w tak kluczowych kwestiach jak stosunek do edukacji, przemocy wobec kobiet i dzieci, równouprawnienia w sprawach relacji partnerskich?

Jak należy ocenić działalność Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego przy ministrze sprawiedliwości? Czy polskie prawo stanowione dryfuje w stronę prawa wyznaniowego, czy polskie praktyki prawne (zachowania prokuratorskie np. w sprawach o gwałt) odbiegają literalnie od ducha obowiązującego prawa w kierunku oczekiwań środowisk konfesyjnych?

Dlaczego Polska potrzebuje czytelnego wykładu prawa? Czy prawo stanie po stronie ofiar przemocy czy raczej w obronie ideologicznego modelu męskiej dominacji konserwowanego i bronionego przez Kościół w imię własnych, partykularnych interesów?

17.04, godz. 18.00

Globalne widzenie i wyobrażenia z marginesu

wykład: prof. Susan Buck-Morss

Okazją do wizyty Susan Buck-Morss w Warszawie jest opublikowanie przez Krytykę Polityczną polskiego przekładu jej ostatniej książki „Hegel, Haiti i historia uniwersalna” (Warszawa 2014).

Wykład i rozmowa z prof. Susan Buck-Morss poświęcone będą pytaniom o to, w jaki sposób kształtujemy naszą lokalną wyobraźnię w odniesieniu do aktualnych wyzwań politycznych i problemów społecznych, w jaki sposób wizualizujemy przeszłość i przyszłość, a przede wszystkim, jakimi narzędziami krytycznymi możemy wciąż posługiwać się, by zachować czujność, ostrość widzenia, ale także zdolność czynienia właściwych rozróżnień i analogii. Susan Buck-Morss to badaczka, która bacznie przygląda się porowatym granicom systemów znaczeń, poszukuje pęknięć w pozornie spójnej nowoczesnej narracji o wolności, emancypacji i człowieczeństwie. Sięga przy tym poza wyspecjalizowane języki poszczególnych dyscyplin, z których czerpie i miesza je. Jest przy tym wnikliwą obserwatorką kultury wizualnej.

Prowadzenie:

Katarzyna Bojarska

Partnerzy:

krytyka
polityczna

INSTYTUT
KULTURY
POLSKIEJ

Widok. Teorie i praktyki kultury wizualnej.

7.05, godz. 18.00

Karty na stole czyli pożytki poznawcze z „ataku na gender”

wykład: dr Anna Zawadzka

Trudno pojąć panikę moralną wokół pojęcia gender bez sięgnięcia do dorobku Gender Studies: nauki o historii, produkcji, reprodukcji, funkcjach i konsekwencjach konstruktów społecznych płci i seksualności.

Przy okazji dyskusji o „genderyzmie” już nie tylko słabi, ale także silni gracze dyskursu publicznego, chcąc nie chcąc, bezprecedensowo odsłoniли, na czym im zależy, rozbijając szczerze ujawnili, że o coś walczą i o co walczą. Dlatego jest to dobra okazja, by przyjrzeć się normom i regułom życia społecznego, których obecność - a wraz z nią możliwość ich dyskusowania, podważenia, zmiany - ujawnił spór o „ideologię gender”.

Wielomiesięczny, angażujący kluczowych nadawców sensów (kościół, nauka, media) spór ten jest doskonałą okazją do konstruktywnych analiz, gdyż za jego sprawą obserwować możemy po pierwsze stawki, o które toczy się gra w polu politycznym, po drugie zaś polskiej rzeczywistości społecznej stan na dziś, a wobec aktualnego „przechwytywania dyskursów” adekwatne opisanie rzeczywistości społecznej jest potrzebą nad wyraz pilną.

Zawadzka wylicza następujące stawki: określona definicja rodziny, specyficzna konstrukcja męskości oraz status dziecka jako właściwie lub niewłaściwie zarządzanej własności rodziców. Gra o te stawki odbywa się przy użyciu pojęcia ideologii, któremu warto ponownie się przyjrzeć. Rozważania o rozważaniach o „genderyzmie” to szansa, by obserwować, tyleż fascynujące co groźne, nieskończone gry subwersji i wrogich przejęć między wspomnianymi graczami publicznego dyskursu. Wreszcie dzięki atakowi na gender możemy być może przewidzieć, co stanie się kolejnym punktem zapalnym polskiej debaty.

Cykl: Wspólna sprawa i architektura

8 maja 2014 (Czwartek)

Cykl „Wspólna sprawa i architektura” zaprezentuje udane przykłady społecznej debaty w formie architektury i organizacji przestrzeni.

Zaproszeni do Muzeum goście pokażą, jak wykorzystanie potencjału społecznego w zarządzaniu miastem może prowadzić do powstawania miejsc służących integracji i sprzyjających upodmiotowieniu obywateli w relacjach z władzą. Coraz częściej zdarza się, że to mieszkańcy realizują prawo do wynajdywania miasta na nowo takim, jakim go pragną, zaś wokół różnych problemów przestrzennych zawiązują się ruchy społeczne.

Prawo do miasta w sposób nieunikniony zależy od sprawowania kolektywnej władzy nad procesami urbanizacji. Powinno uwzględniać potrzeby rozmaitych mniejszości, na przykład artystów czy osób chcących uprawiać sport. Jak mogłaby wyglądać praktyka demokratycznej, egalitarnej i horyzontalnej organizacji życia architektonicznego realizowanego poprzez sfederalizowanie zarządzania przestrzenią? Czy budowanie społecznej solidarności da się pogodzić ze skuteczną polityką mieszkaniową i administrowaniem architekturą?

Bohaterami cyklu będą niedoceniane przestrzenie: dawna drukarnia, blok na osiedlu z wielkiej płyty czy dom na wsi - na pozór różne od siebie miejsca łączy transformacja jaką przeszły i niestandardowe zarządzanie oraz fakt, że stały się potrzebne lokalnym wspólnotom, często stając się przedmiotem obywatelskiego ruchu.

Kurator cyklu: Tomasz Fudala

W programie:

8.05, g. 18.00, „Artyści na miejscu przemysłu”, wykład: Daniela Brahm, Les Schliesser

22.05, g.18.00, Promocja książki „Dom jako Forma Otwarta. Szumin Hansenów”, dyskusja: Natascha Drabbe, Aleksandra Kędziołek, Filip Springer, Jan Smaga

29.05, g. 18.00, „Bronx kontra drwale. Tereny zielone w USA i w Polsce zarządzane przez mieszkańców”, wykład: Joan Byron, Artur Jerzy Filip

20.06, g.18.00, „Życie bez kredytu czyli cohousing dla każdego” wykład: Jacques Prades, Ula Siemion, Ania Wieczorek

Wszystko, co chcielibyście wiedzieć o... Cykl przybliżający poszczególne prace z kolekcji Muzeum

23 kwietnia 2014 (Środa)

„Wszystko, co chcielibyście wiedzieć o...” to kontynuacja serii, która za zadanie stawia sobie przybliżanie poszczególnych prac z kolekcji Muzeum. Tegoroczne „Muzeum Otwarte” zamiast wykładów proponuje jednak rozmowy z artystami. Opowieści w pierwszej osobie prezentowane w szerszym kontekście często bardzo bogatej działalności to sposób na przyjrzenie się indywidualnym postawom oporu, realizowanym zawsze tu i teraz.

W programie:

23.04, g. 18.00, Pedro Cabrita Reis

29.04, g. 18.00, Żanna Kadyrowa

23.05, g. 18.00, Gregor Muir

4.09, g. 18.00, Thomas Hirschhorn

11.09, g. 18.00, Miriam Cahn

Partner:

Adres

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie
Pawilon Emilia
ul. Emilii Plater 51, Warszawa

Wstęp wolny

www.artmuseum.pl